

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarélpénztári csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Égész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 37. szám.

Szeptember hó 11

Kifelé: BÉKE ÉS IGAZSÁG befelé: SZOCIÁLIS HALADÁS A MAGYAR POLITIKA ALAPELVE

Imrédy Béla miniszterelnök nagyszabású reformokat jelentett be kaposvári beszédében

Az új magyar élet beteljesülése felé való haladás, a minden magyar problémára kiterjedő iránymutatás nagy napja volt szeptember 4-ike. Ezen a napon az egész ország népe Kaposvárra figyelt, ahol Imrédy Béla miniszterelnök és Sztranyavszky Sándor földművelésügyi miniszter ismertették a kormány bel- és külpolitikai célkitűzéseit.

A magyarság, amelyet méltán lelkesítettek az ezeréves multnak az idei Szent Évből emlékeztetőbe idézett dicső eseményei, megerősödő hittel és bizakodással tekintet a jövő felé, amelynek irányát annyi határozottsággal és olyan körültekintéssel szabta meg a miniszterelnök. Az a beszéd, amelyet ünnepi tizezrek jelenlétében mondott el a miniszterelnök, méltó kiegészítője a Szent István-év ünnepi esemény-sorozatának, mert

kifejezője és bizonyosága annak, hogy Szent István népe valóban a szentistváni hagyományok jegyében folytatja útját a második ezredév felé.

A magyar élet minden problémájára megnyugtató, nyílt és őszinte választ, megoldást, orvoslást jelentő beszédnek három célkitűzést fogadja bizonyára a legnagyobb lelkesedéssel és hálás szeretettel a magyar: „Igazság és béke” — ez a két szó ragyog továbbra is a magyar külpolitika pajzsán. Ezer esztendőn át csak azért és úgy maradhatott fenn a Kárpátok medencéjében Árpád népe, mert minden lelki és testi erejével, erőnyeivel és vérével az igazságért harcolt és védte meg Európa békéjét törökkel, tatárral szemben.

A magyar honvédség korszerűvé tétele, a magyarságnak ön-

védelemképessé tétele, az a másik, évtizedeken át szinte önmagunk előtt is titkolt, magyar vágy, amelynek beteljesülését bejelentette a miniszterelnök beszéd. Megkönnyebbülten fellelégezve veszi tudomásul a magyar nép, hogy

a magyar honvédségnek szabad lesz ezután tovább ápolnia és kifejezésre juttatnia azokat az erőnyeket, amelyek évszázadokon át a világ legkitűnőbb katonájává tették a magyart.

Az egész beszédben végigvonuló harmadik alapvető szempont teszi a miniszterelnök nagyszabású megnyilatkozását a Szent István-év különös fényben ragyogó ünnepévé. Ez a szempont a szociális gondolatnak a keresztény szeretet örökké élő és végeredmény-

ben győzelemre hivatott eszméjének az egész vonalon való érvényesítése.

Az új ezredév alapjait a keresztény szeretet, a szociális gondolat kösziklájára építik a trianoni romokból újat építő kormányférfiaink.

Ebből a munkából kinek-kinek a maga helyén és Istentől adott képességei arányában ki kell vennie a maga részét.

Igazság és béke a külpolitikában; erő, fegyelem és szeretet a magyar belső életben, (ami tulajdonképpen itt is az igazság és béke elvének érvényesítését jelent) ezek azok a gondolatok, amelyek a miniszterelnök beszéd lényegét teszik és indoklásául szolgálnak a bejelentett határmás, a miniszterelnök meghatározása

szerint is a magyar életben fordalmi jelentőségű változásokat jelentő reformoknak.

Minden igazán magyarul érző ember, de

különösen a falvak népe egy emberként sorakozik fel a miniszterelnök és a kormány tagjai mögé a kaposvári beszéd nyomán.

Érzi, tudja, hogy elérkezett az idő, amikor mindenkinek a fedélzetén a helye, mindenkinek meg kell tennie a kötelességét, mert Magyarország jelene és jövője függ attól, hogy megállja-e helyét a magyar abban a világot is újrafarmoló korszakban, amely a világháború kitörésének pillanatában kezdődött és csak az Isten tudja, mikor fog véget érni...

A korszakalkotó nagygyűlés

A kaposvári nagygyűléshez, az azon elhangzott miniszterelnöki és a többi beszéd jelentőségéhez mindenképpen méltó volt a gyűlés iránti országos érdeklődés. A különvonatok 20—25.000 gazdát vittek Kaposvárra az ország minden részéből, úgy, hogy

Imrédy Béla miniszterelnök valóban az ország népéhez szólt a kaposvári Turul sporttelepen,

amelyen közel félszáz ezer ember szorongott a gyűlés alatt.

A fellobogzott, ünnepi díszbe öltözött Kaposvár pályaudvarára háromnegyed hétkor futott be, a Himnusz hangjai mellett a miniszterelnök különvonata. Ezen a vonaton érkezett Kaposvárra vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, Sztranyavszky Sándor földművelésügyi miniszter, Bornemissa Géza iparügyi miniszter, Mikeöz Ödön igazságügyi miniszter, Tassnádi Nagy András, a NEP országos elnöke, Antal István és báró Vay László államtitkárok, Lányi Márton, a képviselőház alelnöke, László Andor, Marschall Ferenc, Mayer János, — a

Falu-Gazdaszövetség elnöke — Nagy Emil, Pesthy Pál, Tomcsányi Vilmos Pál volt miniszterek, dr. Rákóczy Imre miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője, valamint igen sok felsőlézi tag és országgyűlési képviselő, akiknek sorában ott volt többek között Krúdy Ferenc, a Falu-Gazdaszövetség elnöke, Czerman Antal és Plósz István, a Szövetség elnöki tanácsának tagjai is. A pályaudvar környékén több mint tízezer ember sorakozott fel. A fogadtatáson résztvevő előkelőségek sorában ott volt Patóczi Dénes volt államtitkár, országgyűlési képviselő, a Szövetség elnöki tanácsának tagja, is. A pályaudvaron

Kaposváry György dr. polgármester, majd Májay Dezső, a párt helyi elnöke, fogadta a miniszterelnököt, aki a rövid fogadtatás után megkoszorúzta a Hős emlékművet, majd Barcsay Ákos főispán kíséretében a város ötfogatába szállt és a vármegyeházára hajtatott, ahol rövid villásmegállással, a tömeg szünni nem akaró ünneplésben részlettette az utvonalon a miniszterelnököt és az előkelőségeket.

Tizenegy órakor vonult a miniszterelnök és kísérete a Turul sporttelepre, amelyen közel félszáz ezer ember szorongott és fogadta kitörő, lelkes ünnepléssel Magyarország miniszterelnökét.

Hét év eredményei

A nagygyűlést a Himnusz elénekélése nyitotta meg, majd Barcsay Ákos főispán üdvözölte néhány meleg szóval a miniszterelnököt és az előkelőségeket. Tassnádi Nagy András, a Nemzeti Egység Pártja országos elnöke mondott ezután beszédet.

Közönlötte a Kaposvárra egybesereglett magyarságot, a gazdák társadalmát. Hivatkozott a közvetlenül aratás előtt Debrecenben, a Tiszántul számára rendezett nagygyűlésre, majd az Alföld képét pompás hasonlattal a politikai élet mai helyzetéhez hasonlította.

— Az a nagyszerű magvetés, — ugymond — amelyet Gömbös Gyula kezdett, Darányi Kálmán folytatott és folytat most Imrédy Béla miniszterelnök ur és az ő kormánya, már nemcsak igéri, de hozza is az aratást, hozza az áldott termést, az ország és népe fokozatos erősödésében.

Ezután részletezte röviden az elmúlt hét esztendő eredményeit. Ismertette a jelenlegi politikai, gazdasági és szociális helyzetet, amelyet — néhai Gömbös Gyula nagyszerű kezdeményezését folytatva — a Darányi- és Imrédy-kormány munkája eredményezett. Hangoztatta, hogy a párt tovább halad a megkezdett úton és szembenáll, ha kell, harcol a

rosszhiszemű gáncsetekkel, híresztelőkkel, éledegetlenkedőkkel, akik az ország jövőjét veszélyeztetik.

Az országos pártelnök nagy lelkesedéssel fogadott beszéde után, a tömegek szünni nem akará, tomboló lelkesedése közben Imrédy Béla miniszterelnök mondotta el korszakalkotó beszédét.

pedig egy negyedrészt kishasonbérletek céljaira az állam által erre a célra kijelölendő szerv útján igénybevehetővé teszi.

Sokszázezer holdon fognak így a kisgazdák ezrei megélhetéshez jutni.

A gazdavédelem terén a kormány nemcsak a földhidas, hanem az ötvényholdas birtokig véglegesen rendezni fogja hosszulejáratúv alakítás útján a védett gazdák tartozását. Ezzel — 3300 birtok kivételével — körülbelül nyolcvanezer védett gazdaság ügye nyer rendezést.

A miniszterelnök ezután beszámolt a sajtófog rendezése érdekében tett intézkedésről, a törvényhozás reformjáról és kijelentette, hogy

gondoskodni fog a kormány az összeférhetlenség szabályozása és az álláshalmozások megszüntetése érdekében.

Leszgezte, hogy a zsidótörvényt létrehozó elgondolásait maradéktalanul érvényesíteni fogja a kormány.

A miniszterelnök ezután megállapította, hogy átépítés munkáján forradalmi jelentőségű változásokat hoz a magyar életbe, ezt a változást azonban ugyanannyi, mint Szent István király, nem forradalmi úton akarja a nemzet megvalósítani. Vagy ha úgy tetszik — emelte fel a hangját a miniszterelnök —, mondhatjuk akár azt is, hogy forradalmat csinálunk, de

csodás forradalmat, amelyet ha megvalósítunk és úgy valószínűleg meg, ahogy akarjuk, a történelemben példaként fogják emlegetni, mint a huszadik századnak nagy magyar csodáját.

A miniszterelnök az új magyar élet körvonalait felrajzoló, történelmi jelentőségű beszédét azzal a kéréssel fejezte be, hogy a komoly időkhöz méltó komolysággal felre kell tenni a széthuzást, meg kell szüntetni a tekintélyromboló destruktivációnak; minden magyarnak össze kell fognia és a pártok korlátai fölött, a közös célra irányuló munkára egybe kell fonódnia minden magyar kéznek.

Szünni nem akará lelkes eljénzés és taps követte a miniszterelnök öt-negyedórás beszédét.

A miniszterelnök a magyar élet kérdéseiről

A miniszterelnök beszéde bevezető részében bejelentette, hogy a magyar élet minden fontosabb problémájáról kíván szólni, a jubileumi esztendő ünnepelei után. Hangsúlyozta, hogy a lezajlott ünnepekből kiáradó szellem bebizonyította, hogy

a mai magyarság megingathatatlan kapcsolatban él a történelmi magyar multtal és kifejezi azt a reményt, hogy a magyarság sorsa a jobb jövő felé mutat,

amelynek elérése érdekében áldozatokra is hajlandó.

A magyar külpolitika célkitűzéseinek ismertetését érintve, leszgezte a miniszterelnök, hogy

a magyar külpolitika pajzsára továbbra is, változatlanul ez a két szó van írva: Igazság és béke.

Az elismerés és a szeretet hangján emlékezett meg ezután a miniszterelnök római útjáról, majd a kormányzó németországi utazásáról. Hódolattal szólt a kormányzóról, aki hosszú utazása alatt meleg érdeklődést keltett hazája iránt a német tömegekben. Megállapította a miniszterelnök, hogy úgy Olaszországgal, mint Németországgal a legszivesebb jóviszonyban állunk. Rámutatott ezután arra, hogy e barátságok ápolása mellett a szomszédos államokkal is tárgyalásokat folytatott a kormány, a végleges megállapodásnak azonban előfeltétele a utódállamok területén élő magyarság sorsának megfelelő alakulása.

A miniszterelnök ezután rámutatott arra, hogy a nyári szünet alatt a kormány sorra vette a magyar élet legsúlyosabb problémáit, hogy a népi egység és szociális igazság gondolatának jegyében hajtsa végre programját.

Általános hadkötelezettség

Ennek a célnak az elérése érdekében ki kell építeni honvédelmiünket, utalt és hivatkozott a miniszterelnök győri programra és bejelentette, hogy a sorozatos minisztertanácsok első és legfontosabb pontja a parlament összeülése után nyomban tárgyalás alá kerülő honvédelmi törvény tárgyalása volt.

Ez a törvény kimondja az általános hadkötelezettséget és szabályozza a katonai szolgálattal összefüggő kérdéseken kívül a polgárság hadiszolgálati kötelezettségét is.

A kiszolgált egyénekre a leveinte intézménnyel párhuzamosan lövészszervezetbe fogják egyesíteni. Képzik ezenkívül a munkaszolgálat intézményét is.

Egészségvédelem

A tuberkulózis és nemibetegségek elleni küzdelem eredményessége tétele érdekében bevezetésre kerül a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálat is.

Szociális munkaprogram

A miniszterelnök a Zöldkereszt és a Stefánia Szövetség védőnőinek szociális munkáját méltatva, felhívással fordult a magyar társadalomhoz, rámutatva arra, hogy ez a szociális

munka csak akkor lehet teljes eredményű, ha a védőnők köré mindenütt néhány önkéntes munkás gyűlekezik, akik szabad idejük egy részét a szociális gondozással járó munka egy töredékének elvégzésére fordítanak önként és önzetlenül.

— Mily szép volna, — ugymond — ha az egész országban kialakulna egy ilyen szeret-lánc, amely a szociális igazságtévesnek a lelkiületét viszi magával a legutolsó falusi kunyhóba is.

Családvédelem

A miniszterelnök ezután bejelentette, hogy a kormány a belügyminiszter kezdeményezésére törvényja-

A kisemberek ezrei jutnak életlehetőséghez a magyar földön

A miniszterelnök beszéde további során a kormányt azokat az elhatározásait ismertette, amelyek a kisemberek ezrei számára biztosítanak majd öndlő megélhetést a magyar földön. Hangoztatta elsősorban a miniszterelnök, hogy

a nemzet örök élete szempontjából sorsdöntő jelentőségű, hogy kié a magyar föld.

Megállapította, hogy az irványzat a nagybirtok csökkenése és a kisbirtokok szaporodása felé mutat.

Hangsúlyozta annak a fontosságát, hogy

Sztranyavszky Sándor:

Jobb akarjuk tenni a falu népének életviszonyait

A miniszterelnök beszédét követő lelkes eljénzés csillapítáival Sztranyavszky Sándor dr. földművelésügyi miniszter mondotta el, a hallgatóság feszült érdeklődése mellett beszédét.

A magyar föld minisztere beszédében elsősorban köszönetet mondott a magyar társadalom nevében a miniszterelnöknek nagyszabású és korszakalkotó beszédéről, majd leszgezte, hogy a magyar gazda sorsán nem lehet kicsinyes eszközökkel javítani, csakis megfelelő értékesítési árak biztosítása lendíthet a gazda sorsán. Ez most a kormány tagjainak és elsősorban a miniszterelnöknek segítségével sikerült. Figyelmeztette ezután a miniszter az ország gazdaközösségét arra, hogy

a most biztosított magasabb buzavér senki se serkentés a buzavetés-terület fokozására, mert ez az értékesítés lehetőségét veszélyeztetné.

Az állatértékesítés kérdésének ismertetése után a miniszter a kormány családi házépítési terveiről beszélt. Bejelentette, hogy

a kormány a megfelelő házhely-lyel rendelkezők számára elő akarja segíteni az építkezést, azoktól pedig, akik három éven nem építettek be telküket, elve-szik a földet és olyanoknak juttatják, akik vállalkoznak az építkezésre.

vasatot fog benyújtani szociális és családvédelmi alap létesítésére. Ennek a törvénynek a végrehajtása során, valószínűleg

már 1939 január elsejétől, minden munkás minden tizenegye-dik évét be nem töltött gyermeke után havonta 5 pengő pótlékot fog kapni.

Megszervezik ezenkívül a szabadidő-mozgalmat.

Bejelentette ezután a miniszterelnök, hogy az adózás terén is nagyjelentőségű reformokra készül a kormány, amely a terheket a gyengébb vállalkról az erősebbekre kívánja átíráritani és a családvédelem gondolatát az adózás terén is érvényesíteni kívánja

a földet nemcsak birtokolni, nemcsak szeretni, nemcsak miveln, hanem jól kell miveln.

Nem szabad, hogy a jól kezelt nagybirtokból rosszul kezelt kisbirtok legyen, mert csak a jól kezelt kisbirtokon találhatjuk meg megélhetésüket azok a mezőgazdasági rétegek, amelyek eddig a nagybirtokon találtak meg megélhetésüket. A kormány a földbirtokpolitika ütemének meggyorsítása érdekében

a 300 holdon felüli kötétt birtok egyharmadát, az ötszáz holdon felüli szabad birtokoknak

A kormány olyan törvényes intézkedésre készül, amely lehetővé teszi, hogy semmi ne akadályozza a falu-fejlesztés józan irányát.

Biztosítani kívánja a kormány a komenciós cselédség megfelelő lakásokkal való ellátását.

A kormány — jelentette ki végül a miniszter — a falu népének viszonyait, életkörülményeit valóban jobbá és emberibb akarja tenni és ehhez a törekvéséhez kéri a gazdasági társadalom támogatását és bizalmát.

A földművelésügyi miniszter nagy tetszéssel és lelkesedéssel fogadott beszéde után a nagygyűlést Bornemisza Géza iparügyi miniszter beszéde zárta be. A Himnusz eléneklése után Imrédy Béla miniszterelnök és a kormány tagjai elbeszélgettek a gazdákkal.

A társasbéd

A korszakalkotó nagygyűlést négy-száztertekes társasbéd követte, amelyen Barcsay Ákos főispán a kormányzó, majd Somssich László gróf, az OMGE elnöke Imrédy Béla miniszterelnököt köszöntötte fel.

A miniszterelnök felkösöntötteében hangsúlyozta, hogy minden törekvése az, hogy a magyar sors jobbra forduljon és határozott hangon meg-csoltta a különböző zavartkeltő rémhi-

reket. A keresztény nemzeti jobboldali szociális politika jegyében ismételtlen összefogásra szólította fel a magyar társadalmat.

A bankett után a miniszterelnök a Katolikus Legénygyulek kongresszusán jelent meg, majd különvontan a kíséretében volt előkelőségeikkel visszatért a fővárosba.

Gróf Teleki Pál körutja a tokaji kerületben

Gróf Teleki Pál vallás- és közoktatásügyi miniszter programbeszédét mondott néhai gróf Széchenyi György, megüresedett tokaji választókerületé több körében. Szerencsen, Tokajban, Tarcalon hatalmas tömegek hallgatták meg a minisztert, akinek egyhangú megválasztása biztosra vehető. Gróf Teleki Pál nagyhatású beszédeiben különösen a falusi fiatalság kérdésével foglalkozott. Megállapította, hogy

a magyar fiatalság nem fegyelmeztelen.

Rámutatott a repülés fejlesztésének fontosságára, a munkáviszonyok javítására, s hangoztatta, hogy legto-vább kell menni a családi munkabér kérdésében. Egyik beszédében azt fejtette, hogy a fiatalság menjen neki az életnek és ne fusson a nyugdíj után!

Tizenhárommillió m³ öntöző vizet gyűjt majd a szentendrési duzzasztómű

A kormány a Vasárnapban többször is ismertette nagyszabású és korszerű öntözőberendezések létesítésére irányuló programja hatalmas léptékekkel halad a megvalósulás felé: Békésszentandrás határában gyors ütemben folyik a nagyarányú építkezés, amelynek tartamára új mederbe terelték a Köröst.

A nagy terv megvalósítása nyolcmillió pengőbe kerül. Nem szorul bizonyításra, hogy a Körös kihasználása ezidőszakra még ki nem számítható előnyökkel jelent a gazdák számára.

A duzzasztómű lehetővé teszi, hogy a Körösvidéken mintegy ötezer katasztrális holdon megvalósuljon az öntözőgazdálkodás.

Nyolcvan kilométer hosszúságban Békéscsig, illetve Körösladányig duzzasztják meg a Körösöket, később pedig újabb vízelvezetőket építenek, amelyek segítségével a trianoni határokig emelhető a víz szintje. Békésszentandrásnál 6,5. Békésnél 2,5 méter lesz a víz mélysége.

A Körösökben összesen 15 millió köbméter vizet gyűjtenek össze, ebből elpárolog és felszivódik mintegy kétmillió köbméter, tehát

a gazdáknak 13 millió köbméter

marad öntözésre.

Ezt az óriási víztömeget máról-holnapra felhasználni nem lehet, rengeteg kisebb csatornára van szükség, amelynek megépítése a gazdák, illetőleg a vízhasznosító társulatok feladata lesz. Mint megírtuk, az állam kölcsönökkel siet a gazdák segítségére és az öntözési hivatal úján szakszerű tanácsokkal látja el őket.

A régi Körös medrében most épül az ötezer köbméteres egyetlen hatalmas lapból álló vasbetonlemez. Az építés nagy feladat elé állította a mérnököket, mert a lemez olyan nagy súlyú, hogy csak kisebb kockákra osztva lehet biztosítani az egyenlő tehermegosztást. A vasbetonlemez építéséhez 18 vagon gőmbvasat használtak fel, míg az egész duzzasztómű összesen 100 ezer vagon építési anyagot igényel.

A hajózható zsilip 1944-re készül el.

A Körösök hajózhatóvá tétele óriási előnyt jelent a gazdák számára. A gabona-, építő- és tüzelőanyagszállítások költségei lényegesen olcsóbbodnak, ennek következtében a gazdaságok jövedelmezősége emelkedik és az építkezések, az utálózatok fejlesztése nagyobb arányokat ölt.

Az EPOC akciójának visszhangja a Németországban dolgozó magyarok között

A Vasárnap örömmel számolt be az EPOC győnyöri mozgalmának kiszélesítéséről, illetve az intézményes megoldás előkészítő munkálatainak megkezdéséről. A maga eredeti fogalmazásában közreadjuk az egyik németországi magyar munkásnak megírt levelét.

A levél írója elsősorban köszönetet mond az illetékes tényezőknél, amiért a Vasárnap útján tájékoztatja őket az itthon történő eseményekről, majd így folytatja:

— A július 24-én ideérkezett kedves Vasárnap-ból olvastunk arról, hogy a 35 éven aluli nőiilendő ifjak segélyt kapnak. Nagyon szép és örvendetes dolog, hogy ezt a nemzeti segélyezést megkezdik, de úgy hiszük, hogy

ha a meg nem született gyermekekre megvan, vagy meglesz a segély, akkor miért ne tudná megoldani a magyar királyi kormány, vagy a társadalom, hogy a már megszületett gyermekek felnevelésére segélyt adjon,

bísen mindig jobb a már meglévő biztos, mint a bizonytalan . . .
— Itt vagyunk mi, hajdumegyel, józsa! magyarok egy tizenkéttagú csoportban. Satowban, Post Neubrandenburg.

Közülünk én, Bursi Lajos vagyok a legfiatalabb, 32 éves, 12 éve nős és hat gyermekem — öt fiú és egy leány — vagyok az apja. Az itteni magyarok között nekem van a legkisebb családom, mert egyiknek 10 van, a kettőnek pedig 8-8. A bátyám is itt van a csoportban, a feleségével együtt; 39 éves, tizenkét gyermekem — hat fiú és hat leány — adtak életet.

A legidősebb 20 éves, a legfiatalabb kétéves. És tessék elhinni, hogy teljesen tönkmentünk mi valamennyien és kénytelenek voltunk gyermekeinket idegenekre bízni, hogy a télre való kenyert megkereshessük . . .

— Felkérem az igen kedves Szerkesztőset, hogy ezen soraimat méltóztassék továbbítani, mert csak mi érezzük a mi bajunkat és azt, hogy amellett, hogy teljesen tönkre megyünk a nagy család miatt, tisztán is, lelkiileg is, még gyűnt is kell elszívódnunk. Mert ha a kenyeret nagy küzdelem árán megszeressük is, de ruháznunk nem tudjuk a sok gyereket, akik így az „egyik”-sek, meg „egyő”-sek részéről állandó gúnytárgyak.

Kedves józsa! és sok-sok sorstársunknak csak most válaszolunk a nagyon megindító, szép levelükre. Válaszoljuk pedig azt, hogy ime: láthatják, hogy az Uristen nem hagyja el a Benne bízottakat. Egyelőre hozzájuttatta őket az itthonnál talán nagyobb keresetet jelentő külföldi munka lehetőségéhez, hogy kitartás-hoz segítse őket addig, amíg megtörténik a szentistváni eszmék, a keresztény szeretet és szociális gondolat jegyében az ország gazdasági és társadalmi életének átforgatása. Láthatják, hogy úgy a magyar kormány, mint a magyar társadalom minden lehető elkövetésében az irányban. Üzenetünk kiegészítésül pedig újra felhívjuk úgy a józsáikat, mint minden Németországban dolgozó sokgyermekes családfőt, hogy ennek a cikknek az elolvasása után azonnal közzélik a kívánt adatokat az EPOC-nál.

„Már dereng az ég”...

A Dunántúli Evangélikus Egyházkerület Hegyeshalmon tartotta ezévi közgyűlését, amelyen Sztranyavszky Sándor földmívelésügyi miniszter, egyházkerületi felügyelőelnök mondott nagy érdeklődéssel kísért megnyitó beszédet.

Szent István érdemeit méltatta s az ezeréves német-magyar közösség jelentőségét. A kormányzó németországi látogatásával kapcsolatban kiemelte, hogy a világraszóló ünnepség a nemzet hivatott vezérének a magyar nemzetének is szót.

— Már dereng az ég — mondotta — s nincs messze az idő, hogy a népek igazságérzete felismeri a magyar nemzetet ejtett erőszakot.

Beszéde végén üdvözölte a magyar államisághoz s a történelmi multhoz hű németajku testvéreket. Hódolattal fejezte ki a kormányzó hetvenedik születésnapja alkalmából.

A közgyűlés, amely a katolikusoké és reformátusoké után az evangélikusok hatalmas seregszemléje volt, jegyzőkönyvbe foglalta Sztranyavszky Sándor Dr. felügyelő-elnök érdemeit. Táviratot küldött vitéz Imrédy Béla miniszterelnöknek és Teleki Pál gróf kancellárnak.

Olcsó ruhafélét a falusi lakosságnak

Minden év hasonló időszakában sürűn megismétlődő panaszok hangzanak el amiatt, hogy a mezőgazdasági munkásokról a saját és családja téli ruházódásáról nem tud gondoskodni. Nem változott a helyzet etekintben ez évben sem, annak ellenére, hogy a terményárak és a kereseti viszonyok javultak. A buza árának jelentős emelkedése ellenére is például

1937. évben 375 kg buza árával volt egyenlő annak a ruhának az ára, amelyet 10 évvel azelőtt 160 kg buza áráért lehetett megvásárolni.

A ruhaárakat a napszámberékekkel összehasonlítva, viszont az a sajnálatos kép tárul elő, hogy amíg

1928-ban a mezőgazdasági munkás 16 napi munkával kereshette meg egy másodrendű öltöny árát, addig 1937-ben ennek megvásárlásához 41 munkanap keresményre volt szükséges.

Ennek magyarázata, hogy az utolsó

három év alatt például a másodrendű férfiruha ára kerekén 50 százalékkal emelkedett. Ez a nagy eltérés arra késztette az Országos Mezőgazdasági Kamarát, hogy felterjesztést intézzen a kormányhoz a falusi lakosság ruházódásának a megkönnyítése érdekében. Arra kéri a Kamara a kormányzatot, hogy

az árkormánybizottság útján tegye a legbátrabb vizsgálat tárgyává a ruházati cikkek árát, valamint, hogy az elmúlt években bevált kedvezményes ruházati akcióit ez év őszén is szervezze meg.

Nem szabad elfeledniük annak, hogy szegény falusi gyermekek a ruhátlan-ság miatt megbetegedjenek, avagy az iskola látogatásától kénytelenek legyenek távolmaradni és annak sem szabad előfordulni, hogy a mezőgazdasági munkásokat télviz idején a ruhátlan-ság akadályozza abban, hogy munkát vállaljanak.

A HÉT POLITIKAJA

A Duce fogadta a Nemzeti Munkaközpont küldöttségét

A magyar Nemzeti Munkaközpont kétszáztagú, olaszországi tanulmány-úton lévő küldöttségét amelyet Marton Béla országgyűlési képviselő vezet, szeptember 6-án fogadta Mussolini miniszterelnök.

Magyar politikusok a nürnbergi pártnapon

Hitler vezér és kancellár meghívására a német nemzeti szociálisták párt nürnbergi birodalmi kongresszusára Darányi Kálmán nyugalmazott miniszterelnök, Antal István államtitkár, Tasnádi Nagy András, a Nemzeti Egység Pártjának országos elnöke és vitéz Mecsér András országgyűlési képviselő, az Országos Mezőgazdasági Kamara elnöke, Nürnbergbe utazott. Nürnbergbe érkezett vitéz Takách-Tolnay József gróf nyugalmazott tábornagy, a Frontharcos Szövetség országos elnöke is, akit a birodalmi vezér és kancellár a budapesti német követség útján hívott meg a nürnbergi pártnapokra.

Megtorló intézkedéseket tesznek a rémhírterjesztők ellen

Az utóbbi napokban, kétségkívül azzal a cézzal, hogy megnehezítsék a kormány nagyszabású munkaprogramjának megvalósítását, bizonyos tényezőkhöz különféle rémhíreket terjesztettek. Bár ezek a rémhírek annyira átlátszóak, hogy komoly emberek egy pillanatig sem adhattak azoknak hitelt, zavarkeltésre mégis alkalmasak lehetnek. Az illetékes kor-

mánytényezők éppen ezért utasították az illetékes hatóságokat az állírt forrásnak felkutatására és a rémhírterjesztők elleni erőles eljárásra. A közvédelem, köznyugalmat zavaró, vagy az ország külpolitikai érdekeit veszélyeztető hírek kihilodása és terjesztése egy évig terjedhető fogháztal büntetendő.

Az Est-et 15 napra betiltották

A m. kir. Belügyminiszter 174.701—1938. B. M. VII/a számú rendeletével Az Est Lapkiadó Rt. budapesti bejegyzett cég kiadásában és Salusinszky Imre felelős szerkesztésében megjelenő és az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt. budapesti (VII., Rákóczi-ut. 54. sz.) nyomdájában előállított

Az Est című politikai napilap további megjelenését és terjesztését folyó hó 5-dikétől kezdődően tizenöt napi időtartamra betiltotta,

mert a lap folyó 4-iki keltezéssel megjelent 199. számának harmadik oldalán „Két nyilatkozat a Daily Telegraph cikkéről” fő- és „A Daily Telegraph Budapestre küldött szerkesztőjének magyarázó cikke a tegnapi megjelent Imrédy beszégetéséről” alcímmel közölték közleményével az 1912. évi LXXII. t. c. 11. paragrafusának 4. bekezdése értelmében és az 5484/1914. M. E. számú rendelet alapján az országban az 1922. évi XVII. t. c. 6. paragrafusával védett külpolitikai érdekeket súlyosan veszélyeztette.

Csehszlovákia szüdenémet, illetve kisebbségi problémája még mindig nem oldódott meg. A kormány újabb — immár negyedik — tervet készített el a kérdés rendezésére. Az új terv — az eddigi jelentések szerint — lényeges közeledést jelent a nemzetiség kívánások teljesítése felé. A világsajtó a cseh engedekekenyest Anglia befolyásának tulajdonítja.

Franciaország keleti határán — tehát a német határ mentén — mozgósítást hajtott végre.

Németországban — Nürnbergben — szeptember 5-én megnyitott a nemzeti szocialista pártkongresszus, amelyen felolvasták Hitler vezér és

kancellár proklamációját. Ebben a Führer megállapítja, hogy Németország megvalósította a négyéves tervet, helyet biztosított magának a Nap alatt, kulturális és gazdasági élete újraéledt és megszűnt a Birodalom elszigeteltségének korszaka.

Olaszországban a minisztertanács határozatot hozott a zsidóság tétőfogalásának megakadályozására. A zsidó tanerőket elbocsátották, az 1919 óta letelepedett zsidókat, még ha állampolgárságot szereztek is, féltéven belül kiutasítják.

Jugoszlávia nagy fényűvel ünnepli II. Péter király 15. születésnapját.

KIS VASÁRNAP

KICSÍ MESE

Mackó Matyi tudománya

— Édesapám!
— Brum! Brum!
Haragosan hangzott, hát kis ideig hallgatót Mackó Matyi, de lassan megint nekibátorodott.

— Édesapám!
— Brum! Brum! Nem megmondtam, ne háborgass, mikor pipázom.

— Igen ám, de mikor édesapám leg-többször pipázik.

— Hát az igaz, — ismerte be nemzete bundafalvi és tappancsvideki Mackó Balambér erdőtulajdonos ur. — Mit akarsz hát?

— Szeretnék sétálni menni az erdőbe.
— Brum! Brum! Ezt már az imént is hallottam, de nem gondolnám, hogy azóta megtanultad volna a leckédet...

— Tudom én a leckémet, — állította sírásra hajló hangon Matyi urfi.

— Hát akkor miért nem tudtál az imént egy kérdésemre se felelni?

— Ha mindazokat kérdezte édesapám, amiket nem tudtam. Meg különben is mindjárt elpárolog minden tudományom, mikor a pipaszárat is az édesapám kezében látom.

— Brum! Brum! Rendben van. Ide dugom a pipát a hátam mögé, de most aztán tudjál. Hát mondd meg, mennyi ez: kettő meg egy?

— Kettő meg egy... Kettő meg egy... kettő meg egy az négy.

— Brum! Brum! Így tudod te a leckét, — haragudott a nemzeti ur s drágálatos csemetéje nem nagy örömeire előhúzza a hátamögül a pipaszárat. Mindjárt érdekelte is vele az urfi az illó helyen.

— Ez egy! — és zuhogott a pipaszár.
— Ez is egy. Ez együtt mennyi?

— Brühü! brühü, kettő! — bömbölte Matyi.

— Helyes, — és suhogott a pálcá megint — most a kettőhöz még ezt az egyet, az mennyi?

— Négy.

— Számár vagy! Három!

— Felért az négygel is, brühü, brühü!

— Szántamból számár vagy. Most lássuk a természetrajzot. Hányféle erdőt ismeresz?

— Ismerek tölgyerdőt, akácérdőt, fenyőérdőt.

— Mondom, hogy nem tudsz semmit. — vágott bele a hadarásba Balambér nemzeti ur. — Ha az emberek számarak, azért nem hiszed, hogy mi medvék is számarak legyünk. Az embernek lehet az erdő akácérdő, meg tölgyerdő, bükk-, fenyő-, meg mit tudom én, miféle, a medvének csak kétféle erdő van. Van olyan erdő, amelyikben sok a méz és van olyan erdő, amelyikben kevés a méz.

— Brühü! Brühü! Hiszen éppen azért akartam sétára menni, hogy kitapaszaltam, hogy ez, amelyikben lakunk, milyen fajta a kettő közül?

(Folytatjuk.)

— Édesapám!
— Brum! Brum!

— Hát az igaz, — ismerte be nemzete bundafalvi és tappancsvideki Mackó Balambér erdőtulajdonos ur. — Mit akarsz hát?

— Szeretnék sétálni menni az erdőbe.
— Brum! Brum! Ezt már az imént is hallottam, de nem gondolnám, hogy azóta megtanultad volna a leckédet...

— Tudom én a leckémet, — állította sírásra hajló hangon Matyi urfi.

— Hát akkor miért nem tudtál az imént egy kérdésemre se felelni?

— Ha mindazokat kérdezte édesapám, amiket nem tudtam. Meg különben is mindjárt elpárolog minden tudományom, mikor a pipaszárat is az édesapám kezében látom.

— Brum! Brum! Rendben van. Ide dugom a pipát a hátam mögé, de most aztán tudjál. Hát mondd meg, mennyi ez: kettő meg egy?

— Kettő meg egy... Kettő meg egy... kettő meg egy az négy.

— Brum! Brum! Így tudod te a leckét, — haragudott a nemzeti ur s drágálatos csemetéje nem nagy örömeire előhúzza a hátamögül a pipaszárat. Mindjárt érdekelte is vele az urfi az illó helyen.

— Ez egy! — és zuhogott a pipaszár.
— Ez is egy. Ez együtt mennyi?

— Brühü! brühü, kettő! — bömbölte Matyi.

— Helyes, — és suhogott a pálcá megint — most a kettőhöz még ezt az egyet, az mennyi?

— Négy.

— Számár vagy! Három!

— Felért az négygel is, brühü, brühü!

— Szántamból számár vagy. Most lássuk a természetrajzot. Hányféle erdőt ismeresz?

— Ismerek tölgyerdőt, akácérdőt, fenyőérdőt.

— Mondom, hogy nem tudsz semmit. — vágott bele a hadarásba Balambér nemzeti ur. — Ha az emberek számarak, azért nem hiszed, hogy mi medvék is számarak legyünk. Az embernek lehet az erdő akácérdő, meg tölgyerdő, bükk-, fenyő-, meg mit tudom én, miféle, a medvének csak kétféle erdő van. Van olyan erdő, amelyikben sok a méz és van olyan erdő, amelyikben kevés a méz.

— Brühü! Brühü! Hiszen éppen azért akartam sétára menni, hogy kitapaszaltam, hogy ez, amelyikben lakunk, milyen fajta a kettő közül?

(Folytatjuk.)

A FALUSI OTTHON

Házi patika

A régi jó gazdaasszonyok házi kincstárából sohasem hiányoztak a különféle gyógynövények, amelyeknek titkát, készítését, használati módját, hatását anyáiktól örökölték s nemzedékről-nemzedékre hiven megőrizték. Faluhelyen, ahol orvost sokszor sok-sok kilométernyi körzetben nem lehet találni s patika sincsen a közelben, bizony nagy hasznát veszi a háziasszony ennek a tudományának s meghűlésnél, gyomorrontásnál, kisebb-balesetknél nem tördeli kétségbe a kezét, hanem az orvosi segítség megérkezéig is segítséget tud nyújtani a betegnek.

A gyógynövények közül meghűlés esetén kitűnő izzasztószer a kamilla-tea, amelyet azonkívül szemhurutnál, torokfájásnál, foghüvelygyulladásnál, borogtatásra, öblögetésre nagyon szép eredménnyel használhatunk. A virágfejeket lecsipegetjük, megmoszuk és napon széttergetve, többször megforgatva, szárítjuk. Ha annyira száraz, hogy már morzsolódik, tiszta tűlzacsobá téve, szellős helyre akasztjuk. Ugyancsak jó izzasztó a bodzatea, hársfatea, herbatea, köhögés és rekedtség enyhítésére pedig a tüdőfű, édesgyökér, pemetefű. A tüdőfűnek leveleit közvetlen a virágzás előtt szedjük le; az édesgyökérnek a gyökereit, a pemetefűnek a teljes földfeletti szárát vágjuk ki és szellős padláson széttergetve szárítjuk meg.

Kitűnő háziszer hasmenés ellen az ánizs, melynek összegyűjtött és megszáritott magvaiból főzzük a gyógyteát és a fodormenta, melynek illatos leveleit használjuk fel; jó hashajtószert a kökény, amelynek gyümölcsét gyűjtjük és a napon megszáraljuk, míg teljesen ráncos és száraz lesz. Teafőzésnél csak leforrázzuk a bogyókat és naponta háromszor langyosan iszunk belőle egy-egy csészevel. Gyomorfájás ellen ajánljuk a száritott és összezsúrolt csillaggyökér, amelyet egyenlő arányban keserűalmapalaverkünk össze. A keverékből egy tetőzött evőkanálnyit csésze forró vízzel leforrázunk, tiszta vászondarabkán átszűrjük és forrón iszunk meg.

Jó étvágygerjesztőnek tartják az úrömből főzött teát. Leveles, virágos

szárát szellős padláson megszáritjuk, azután 20 grammhoz 1 liter vizet számítva, teát főzünk belőle s ezt a mennyiséget egy nap alatt kanalkint kell elfogyasztani. Elkészíthetjük tinkturának is, úgy hogy 10 gr. száritott ürmöt 1 deciliter alkoholban egy hétig állanjunk, tiszta vászonruhán átszűrjük és naponta háromszor, étkezések előtt félórával 20 cseppet beveszünk belőle.

Kánya Terézia

Aranyszabályok

A gyümölcs nem fényüzési cikk, fogyasztása nem uri incencség, hanem olyan mindennapi eledel, mint a kenyér, a tej, vagy a főzelék. De ne együnk mosatlan gyümölcsöt!

Ótvaros csecsemőt vigyünk orvoshoz!

Három hónapon felüli csecsemő szoptatási ideje: reggel 6 óraker, délelőtt 10 óraker, délután 2 és 6 óraker, este 10 óraker. Szoptatás előtt és után le kell mosni borvizes vattával a mellbimbókat.

Magyar konyha

Rieset libaprólékkal. Két deciliter árpakását ugyanannyi babbal megfőzünk; kevés zsírt felmelegítünk, vöröshagymát, petrezselymet és 2 kanál lisztet adunk bele és hagyjuk benne megdagadni. Beletesszük az árpakását és babot, annyi levest vagy vizet öntünk hozzá, amennyi szükséges és hagyjuk jól elfőlni, hogy az étel sült legyen. Tálaláskor kockára vágott sült salonnáttal és megfőzött libaprólékot tesszük a tetejére.

Borjuféle citrommal. A megtisztított borjuféle addig főzzük, míg az csontjától elválik. Akkor a csontoktól megtisztítva, hosszass darabokra felvágjuk, megsózzuk, előbb lisztbe, majd felvert tojásba, végül zsemlyemorzsaiba tesszük és forró zsírban kisütjük. Tábla felhalmazva és tejföllel téve alá, süttötte tesszük, hogy jól összeforadjon. Vékony szeletekre vágott citrommal adjuk asztalra.

Pirított liszt. Vesszünk egy edénybe fél liter tejet és elkeverünk benne 5 tojás és fél liter lisztet. Ha szép sima, egy lábasban megolvasszunk egy kanál zsírt, ha megolvadt, beleöntjük és kepel megpirítjuk. Ha már mind a két fele szépen megpirult, négyzetletes kockákra vágjuk és cukros mazsolával izesíthetjük.

Erőtelles, gyors fejlődést, biz'os nagy sikert

Péti só-val

érhet el!
Kérjen díjtalan ismertetőt!

Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt., Budapest, V., Nádor-u. 21.

Gazdatudnivalók

A SZUPERFOSZFÁT

Ha majd a vetési időny elérkezik, újból szóba jön a termék főfeltételének: a talaj tápanyagtartalmának kérdése.

Jóllehet, a talajban állandóan képződnek a közetek elmállása folytán olyan vízben oldható sók, melyek a növényeket táplálják, mégis kevés talajban találkozik annyi, amennyi a legjobb termést biztosítaná. Ezért gazdáink évtizedek óta iparkodnak a vetőmaggal együtt olyan tápsókat is vinni a talajba, melyekben az esetleg szükölködik. E tápsókat közönségesen tudvalevőleg műtrágyáknak hívjuk.

A nálunk használatos műtrágyák közt egyike a legfontosabbaknak: a szuperfoszfát. Jelentősége azért nagy, mert a magtermés mihoségére is kedvező hatással van.

A szuperfoszfát rendszerint 18% vízben oldható foszforsavat tartalmaz. A „18%-os” szuperfoszfátból kat. holdanként 150 kg-ot szoktak adni. Ha ősziük alá szánjuk, akkor legheylesőbb a vetőszántás előtt szétszórni s így a vetés előtt alászántani, ha pedig tavasziki alá szánjuk, akkor már az őszi szántás előtt hintsük el, s — ilyen esetben — mérsékelt mélységbe szántjuk alá. A tapasztalat ugyanis azt igazolta, hogy a tavaszi vetések is akkor használják ki legjobban a szuperfoszfátot, ha az már őszi a talajba került. Csak a laza, csekély tápanyagkötő-képességű talajokon volna ez kockázatos, amennyiben ilyen talajokból esetleg a téli nedvesség ki-mossa s így a műtrágya veszendőbe megy. Ilyen talajon jobb kétharmadát a tél végén, egyharmadát pedig köz-

vetlenül a vetés előtt elszórni.

Ujabbban kitűnő sikerrel használják a szuperfoszfátot olyképen, hogy kat. holdanként 40—60 kg-ot sorba vetnek akkor, mikor a vetőmag a földre kerül.

A DRÓTFÉRGEK

A drótférgek legveszedelmesebb állati kártevői kultúrnövényeinknek. A pattanóbogarak lárvái tulajdonképpen ezek, melyek kemény, hosszú, de vékony testük, mérsékelt sárgásbarna színük miatt a rozsdás dróthoz hasonlítanak. Innen nyerték népies nevüket. Kártételük abban áll, hogy a növények gyökérzetét rágják; így sok növényt teljesen elpusztítanak. A növényeknek nem válogat: burgonyában, salátában, kukoricában, stb. egyaránt garázdálkodik. Növeli a férgek veszedelme voltát az a körülmény, hogy gyökeres irtási módszert még nem találtak ki ellenük. Irtására azt ajánljuk, hogy mikor a földet forgatjuk (ásás, szántás), akkor a földművelő eszköz nyomában legyenek baromfiak, vagy sertések, vagy ezek a felszínre vetődött férgeket elpusztítsák. Azt is üdvös szem előtt tartani, hogy a pattanó bogarak főleg a gyomokra rakják petéiket s így a gyomok irtásával tenyészhelyüket tüntetjük el.

Ha csekély területről, például kisebb konyhakerttről van szó, akkor könnyebben urrá lehetünk a veszedelmes férgek felett. *Kadocsa Gyula*, kísérletügyi igazgató figyelemmel ajánlja a „burgonya-csapdás” módszert. A burgonyát ugyanis nagyon szeretik a drótférgek. Ha tehát kertünk talajába 10—12 cm. mélységre 1—1 szelet burgonyát sok helyen el-ásunk, pár nap múlva minden szeleten találunk néhány drótférget. Ha a csalétekül beásott burgonyaszemeket helyett pálcákkal megjelöljük, nem lesz nehéz azokat megtalálni s a beléjük furakodott drótférgeket elpusztítani. Ezt követőleg a burgonyaszemeket újból, sőt ötször-hatszor egymásután családító eláshatók. *Kadocsa Gyula* megemlíti, hogy Németországban ezzel a módszerrel egy ügyes kertész 1 hold területű kertjében rövid idő alatt 50.000 drótférget szedett ki a talajból.

A BIBORHERE

A biborhere különös értéke abban van, hogy tavasszal korán kaszálható zóldtakarmánynak. A zóld rózs után közvetlenül a biborherével láthatjuk el állatainkat. Termése is tekintélyes, amennyiben 1 kat. holdról remélhető 60—80 q zóldtakarmány, ami megfelel 15—20 q szénatermésnek. Talaj tekintetében se nagyon válogató; bár legjobban szereti a válygot, a könnyebb agyagot vagy a televényes homokot, de azért a hideg agyagtalajok és a sivár homoktalajok kivételével mindenütt termeszthető. Egyetlen baj az, hogy a szárazságot nem tűri; ezért száraz őszi időjárás esetén nem sikerül.

Augusztus havában vetjük. Főképp tehát olyan növények után, melyek már júniusban, legkésőbb július elején lekerülnek a talajról s így a vetésig még elég porhanyó, morzsákos ágyat készíthetünk a magnak. Egy kat. holdra vessünk 18—24 kg magot, gabonasortávolságra és 2—3 cm. mélységre. Ha a mag kelni kezd, szükség lehet a hengerre, teljes kikelés után pedig a sorok hosszában vezetett fogásra. Ha kedvező az időjárás, akkor már ősziel tulubuján fejlődik, minek következtében hionymás veszélye fenyegeti. Ezért a már október elején tulubuja biborherét jó lesz felülelesen megkaszálni vagy gyors hajtásban legeltetni.

Egy kaszálást ad: május elején. Fialalon kell kaszálni, mert különben az állatok nem eszik szívesen szórás szárát és leveleit.

Szeptember

11 VASÁRNAP

Prot. és Jás., Teodóra.

12 HÉTFŐ

Mária neve, Guidó.

13 KEDD

Notburga, Ludovika.

14 SZERDA

Szentkereszt felemg., Szerén.

15 CSÜTÖRTÖK

Fájd. Szűz, Nikodém.

16 PÉNTEK

Kornél p., Edit.

17 SZOMBAT

Sz. Fer. sebhelyel, Ludmilla.

A nappal tartalma 17-én: 12 óra 32 perc, a hét folyamán 24 perccel fogy. A hold fényváltozása: Utolsó negyed 17-én.

A tanítás kezdetére

Ellankadtak az érlelő magyar nyár tűző napsgarai. A dolgos mezők csendes pihenése kezdődik. Csak a szőlők gerezdje érik még, hogy végsőnek zárja le a magyar föld és munka együttes eredményét.

Kezdődik a falu pihenése. De benne csak a felnöttek, akár a magyar munka folytatásának, akár megelőző-jének vesszük, mérhetetlen kine a magyar élet jövőjének. Mert ez a pótlás, a beteljesítés, a boldogság beteljesése. A jövő biztonsága és megalapozottsága.

Szeressük és figyeljük, óvjuk és ápoljuk tőlünk telhetően minden törekvésért. A kis palántákat és csemetéket, valamint gondos kertészeiket egyaránt. Nemzetek nagysága és boldogulása dől el az iskola mértékén és felkarolásán.

Azon, hogy azt a melegházat a szeretet meleg áramlata simogattja és erősíti-e, vagy a közöny és megnemértés hideg léghullámai hűtik le. Istenét csak az imádja hűen, hazáját csak az szereti valóban, nemzetét az szolgálja igazán s önmaga emberi méltóságát csak az őrzi meg hiánytalanul, aki az iskola munkáját megbecsülni tudja.

A melegházat, amelyben a jövő magyar élet nő, erősödik s válik életképesé...

Mézcs János

A Nemzeti Bank adománya a Repülő-alapnak. Baranyai Lipót, a Magyar Nemzeti Bank elnöke bejelentette vitéz Imrédy Béla miniszterelnöknek, hogy a Magyar Nemzeti Bank főtanácsa hatszáz ezer pengő adományoz a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapra. Imrédy Béla miniszterelnök az adományért levelben mondott köszönetet.

A vagyonváltás-buza ára. A pénzügyminiszter rendeletet adott, ki amelyben a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltásúga fejében fizetendő buza árát 1938 szeptember hónapra szőlő érvénytel mértékűnként 20 pengőben állapította meg.

Gyermeket vár az albán királyné. A belgrádi lapok értesülése szerint Geraldine albán királyné gyermeket vár. A királyi pár ezért elhalasztotta tervezett felvidéki látogatását.

Száhetvennyolc község kap villamos világitást. Az iparügyi minisztérium elektrifikálási osztályán kidolgozták azokat a terveket, amelyeknek alapján rövid időn belül megtörténik az országban további 178 községnek elektromos árammal való ellátása. Abauj-Torna vármegyében 5, Borsod vármegyében 28, Győr, Moson és Pozsony vármegyékben 10, Hevesben 6, Komárom-Esztergom vármegyékben 13, Nógrád és Hont vármegyékben 9, Pest megyében 27, Somogy megyében 10, Tolna megyében 5, Vas megyében 18, Zala vármegyében 18 és Zemplén megyében 7 község kap villamosságot.

Huszonöt gyermeket lopott egy romániai asszony. A jassyi (Románia) rendőrség letartóztatott egy Barbalata Katinka nevű asszonyt, akire rablonyitották, hogy az utóbbi években nem kevesebb, mint huszonöt gyermeket lopott el, akiket vándorcigányoknak és földművelőknek adott el. A rendőrség kihallgatás teljesen megörzötte az asszonyt, aki kijelentette, hogy maga is ellopásig akar lenni a rendőrségnek az elottott gyermekek felkutatásában, mert lelkiismeret-furdalásai vannak.

Magyar polgármestere van Nagyszalotán. A román kormány a színmagyar Nagyszalotai polgármesterevé Szabó Jánost nevezte ki, ez az első eset, hogy kisebbségi nemzeti polgármestert állítottak egy város élére, az új közigazgatási rendkövetkezésben és bevezetés óta.

Madárvédelem szeptemberben. A Tiszazobparti Mezőgazdasági Kamara közli, hogy szeptember hónap a havi revizió alkalma sok odában bábokat vagy rovarokat fogunk találni, melyeket megsemmisítsünk. A téli rigóterítéshez szedésünk különféle bogycákat.

Halálos villámcsapás. A békéscsaba határhoz tartozó szentmiklósi pusztán hatalmas vihar vonult végig. A sötét felhőkből sűrűn csapott alá a villám és halálos szerencsétlenséget okozott. Bán Ferenc 69 éves békéscsabai kisgazda dinnyeföldjén tartózkodott a vihar idején. Az öreg embert a zivatar éppen földjén érte, úgy, hogy már nem tudott fedél alá jutni. Egy nagy fa alá húzódtott. A villám belesapott a fába és az erős légnyomás Bán Ferencet a földhöz vágta. A szerencsétlen ember elvesztette eszméletét, majd a békéscsabai kórházban behalt súlyos belső sérüléseibe.

Utónálló kifizették egy romániai autóbussz utasait. Romániában ismét feltámadt a rablóvilág. A moldvai tartományban fényes nappal négy álarcos bandita a botosani-haraiu országrész megállította az államvasutak egyik autóbusszát és erőszakkal revolverrel kizsárolta a kényeszerette a busz utasait. A banditák minden kézpénzt és értéktárgyat elszedtek az utasoktól s 300.000 lei értékű szakmányokkal eltűntek a közeli erdőben. A csendőrség megindította a nyomozást a rablók kézrekerítésére.

Filliceres ünnepi és vásári vonatok. Az Államvasutak igazgatósága közli, hogy szeptember 11-én legalább öt-száz utas jelentkezése esetén Budapestről, Dévaványáról, Biharkezesről, Mátészalkáról és Záhonyból Debrecenre vásári gyorsvonatot; Budapestről Sopronba ünnepi különvonatot; Budapestről Sátoraljaúj helyre és Pécsre filléres gyorsvonatot; Nyiregyházaól, Debrecenből, Püspökkladányból, Karcagról, Szolnokról, Hódmezvásárhelyről, Szegedről, Kiskunfélegyházáról, Kecskemétre, Ceglédre, Pécsre, Kaposvárról, Pápáról, Szombathelyről, Győről, Celdömökről és Komáromból Budapestre filléres vásári vonatot indít.

A traktort akarta látni. — két helyen eltört a karja. Oláh János гууаl 12 éves kislú a tanévünk felmászott az egyik fára, hogy az ott dolgozó traktort jobban láthassa. Közelmenni a traktorhoz nem mert, de mivel meg akarta nézni, hát a fára mászott és onnan akarta kielégíteni kíváncsiságát. Kiváncsiságára azonban ráfizelt, mert az egyik ág, amelyen vigyázatlanul rálépett, gyengének bizonyult és letört alatta. A kislú oly szerencsétlenül esett le az aránylag elég magas fáról, hogy a le az aránylag elég magas fáról, hogy a szállították a гууаl kórházba, ahol ápolás alá vették.

Borzalmas szökőár Japánban. A japáni rendőrhatalóságok közlik a Tokióban és Északnyugat-Japánban pusztított tájfun veszteséglistáját. A jelentés szerint 99 ember meghalt, 69 eltűnt, 77 ember többé-kevésbé súlyosan megsebesült. Az eltűntek nagyszámú valószínűleg szintén elpusztult. 140.000 házat öntött el a víz és ezek közül 6300 lakhatatlanná vált. A vihar 17 hajót a partra vetett. A szökőár és árvíz 157.693 házat öntött el és 163 hádat sodort magával.

Gyilkosság az anyai juss miatt. Borzalmas családi dráma játszódott a szeptember elsején éjjel a fejrmegegy Ulrichányi-tanyán. Zsoldos András 54 éves gazdálkodó letette vejét, Süködi Mihályt. Ennek testvéröccse, Süködi Imre kicsavarta a füstfőgő revolvert az idősebb ember kezéből és dulakodás közben a Steyr-pisztoly agyával Zsoldos Andrást többször fejbeverte, ugyszer a gyilkost kórházba kellett szállítani. A családi dráma indítóka egy évek óta tartó pereskedés az anyai juss miatt. A családi drámát megelőző napon Róznapot tartottak Süködi Mihályék házában és ezen összegyűlt az egész család. Vita támadt, ami veszekedéssé fajult és a rokonok két táborra oszlott. Voltak, akik Zsoldos Andrást pártolták, mások Süködi Mihályt, akik igazat. A mindjobban feléledő ellentéteknek végül is a döbrönő revolver vetett véget, amely Süködi Mihály életét oltotta ki. A dráma másik áldozata, Zsoldos András halálukor fekszik a székesfehérvári kórházban. A csendőrség megindította a vizsgálatot.

Az egyiptomi anyakirályné estebédje a kormányzói pár tiszteletére

Nazi egyiptomi anyakirályné öfelése szeptember 1-én este, leánya, Fauzieh hercegnő, az irani trónörökös menyasszonya társaságában az egyiptomi követés helyiségeiben Magyarország kormányzója és hitvese tisztelt. tere szűkkörü estebédet adott, amelyen a következő személyiségek voltak jelen: A kormányzói pár gyermekei: ifjú Károlyi Gyuláné grófné férjével és vitéz ifjú Horthy Miklós; Mustafa Sadek bey, Egyiptom római nagykövete; Ahmed Kadry bey, Egyiptom brüsszeli követe és felesége; Amin Kostem bey, Egyiptom budapesti ügyvivője és felesége; Mahmud Assad bey udvarmester és felesége; Rudnay Lajos Magyarország követe Egyiptomban; Scholtz Andor folyam-örkapatiny, szármegyed; Páthy Antal alexandriai m. kir. főkonul és felesége.

A királyné magas vendégeinek Pertis Jenő cigányzenekara zenéjével kedveskedett. Az intim estély a legjobb hangulatban ért véget.

Betört a templomba egy elszabadult oroszlan. A hollandiai Sittard községben egy vándorlikant ketrecből megszökött oroszlan berohant a hívekkel zsufolt Szent Mihály templomba, ahol éppen folyt a mise. A vadállat a rémült hívek feje felett hatalmas ugrásokkal a főoltárt jutott, ott azonban csodálatosképpen megtorpant. A pap megörzite hiedegyért és hősies bátorsággal folytatja a misemondást, de a hívők között nagy rémület támadt. A cirksu személyzetének sikerült a kezessé vált oroszlant ártalmatlanná tenni és eltávolítani a templomból, ugyszer egyetlen embernek sem esett baja.

Halálos zuhanás a megrakott szekérről. Czirmernann István 81 éves magyarszerdahelyi gazda a megrakott szekérről egy nagy zökkenőnél lezuhant. Fejével egy köre esett és szörnyethalt.

Halálos motorkerékpár-baleset. Huchthausner Lajos 22 éves budapesti elektrotechnikus motorkerékpárjával székesfehérvári felől Budapest felé haladt s Erd község határában belefutott az ut szabályos oldalán haladó Németh István érdi gazda deszkával megrakott lovaskocsijába. Huchthausner lezuhant gépéről és a helyszínen meghalt. Orvosi vélemény szerint koponyaalapi törés és agyrázkódás okozta halálát. Megállapítás szerint a balesetet Huchthausner gondatlansága idézte elő.

Meggyilkoltak és kiraboltak egy rablógylkost. Néhány héttel ezelőtt a jugszálvái Brodarevo mellett egy Pajtos Mile nevű elbocsátott munkás meggyilkolt és kirabolt egy ismert belgrádi mérnököt. A rablógylkos közel 270.000 dinárt vitt magával. A rablógylkost a csendőrség és környékbeli lakosság nem tudták elfogni, mert a földművesek rejtgették. Most váratlanul megtalálták Pajtos Mile holttestét egy környékbeli erdőben. Kiderült, hogy az őt rejtgető két földműves ölte meg és pénzt elvette. A pénzt csekély bírányal megtalálták a rablógylkosoknál, akik a rablógylkostí rabolták.

Borzalmas családirtás. Szörnyű családirtást, gyulogatást és öngyilkosságot követett el egy harminchétt éves stuttgarter férfi, aki felesége elhagyott. Szerencsétlenül házaseletet élt az aszszonyjal, napirenden volt közöttük a torzalkodás s mikor az aszszony végre megokálta a dolgot és elszökött hazáról, az elhagyott férj dühöngeni kezdett és kalapáccsal szétverte hat gyermekek fejét, akik közül a legkisebb négy, a legidősebb pedig tizenegy éves volt. A tömeggyilkosság után felgyújtotta lakását, majd autóbá ilve, műhelyébe ment és az is felgyújtotta. Végül öngyilkosságot követett el és a lakásba behatoltak, már csak a gyermekek félig megsebesített holttestét találták meg.

KŐBE KELLENE VÉSNII...

... A magyar sors tele van tragikus zuhanásokkal, de tele van reményteljes felemelkedésekkel is és nem volt olyan összeomlás a mi magyar életünkben, amely után ne következett volna be a talpraállítás ... Egy hazát, egy társadalmat, egy nemzetet csakis a vértanúságig mért kötelességeljesítés kategóriás imperatívusza (határozott parancsszava) tarthat meg a jövő számára ...

Antal István dr.-nak, a debreceni repülőszereplésért elismeréséért elismert díjazottjának, a gyászbeszédéből.

Rövid
történet

A SZERENCÉS EMBER

Irta Ráthonyi János

A Hudák azt mondta neki, mikor egyszer későn jött be a hivatalába: hiába, maga egy szerencsés ember. Budaykám, ha maga későn jön be reggel, akkor az öreg is csak félkilenc után jön. Maga olyan szerencsés ember, hogy egy szakaszjeggyel a végállomásig utazhat. Engem — legyintett keserűen Hudák — a szakaszhatárnál úgy leledit a kalauz, hogy azt sem mondom, mi a fene. Mért gúrcóli maga itt, hisz maga szerencsés ember?

Hudák még most is csóválta hozzá roszallón a fejét, azután újra visszazuhant az asztalra, a száraz rubrikák fölé, hogy majdnem az orrával turta a kusza sorokat.

Buday Gábornak aznap nem igen volt kedve dolgozni. Folyton az motoszkált a fejében, amit ez a Hudák mondott.

— Hisz nekem szerencsém van, — morfondírozott magában, — mert ha én későn jövök be, akkor az öregünk is későn jön; ha én nem fizetek a villamoson, a kalauz nem veszi észre. Valóban szerencsés ember vagyok! — állapította meg magáról.

Valóban, Buday élete az ilyen kis véletlenek szerencsés összetvedéséből állott: a vizsgáin is csak a szerencse csuszta keresztül; a feleséget sem volt szándékában nőül venni, de valahogy úgy adódtak a véletlenek, hogy éppen ő vette maga mellé életársnak és igen szerencsésen.

— Maga szerencsés ember! — mondta neki mindig Hudák, felemelkedve a sok papír közül, ilyenkor még a szemüvegét is a homlokára csuszta. — Ha valakihez a sors ilyen kegyes, az mért nem vesz sorsjegyet? Igen, igen, Budaykám, — noszogatta őt — ne sajnálja azt a pár pengőt, csinálja meg szerencsésjét! Itt akar gúrcólni élete végéig, ha ugyan nem dobják ki az utcára! Tudja, hova dobnak ki bennünket? Az utcára, barátom, az utcára! Ha nekem olyan szerencsém volna, nem ülök itt!

Nem sokat adott Hudák véleményére, de most azért mondott valamit, ami megütötte benne egy hangot. Valamivel többnek érezte magát, minthogy ilyen szürke munkákba görnyessze a hátát; kulturrebernek érezte magát, akinek ha nincs kedve valamihez, azt nem is csinálja. De itt? Mi jövő vár rá? Egy jó kis asztma a poros hivatali levegőtől, egy pár gorombaság az öregtől és legfőkébb havi kettőszáz a sirig. Mert vannak az életnek izesebb ígéretei is, mint ez az iga. Egy kis szabadság, egy kis gondatlanság, jó könyvek, színház, hangversenyek. De így? Igy, ha hazajut este hetkor, holtfáradtan, akkor éppen, hogy megvaesorázik és kis asszonykájától megkérdi, hogy mi ujság? Erre jut csak idő.

Aznap nem dolgozott sokat. Rendezte a fiókjait, elővette leveleit, a hivataloshangú felszólításokat, melyek az adósságokat juttatták eszébe. Rajzolatot a mappájára, csak úgy időtelésből... vonalakat, számokat. Szavakat irt le ösefüggés nélkül, ötször is aláírkantotta Hudák nevét és mindig másképp. Aztán leírta, hogy: én egy szerencsés ember vagyok és sorsjegyet fogok venni. Sorsjegyet? Letette a ceruzát. Ujjai idegesen doboltak a papíron: sorsjegyet fogok venni.

Mikor ezt közölte Hudákkal, az csak morgott valamit, hogy próbálja csak meg, egy ilyen szerencsés embernek minden sikerül.

Este korábban ment el az irodából. Az esti utcán tompa fényvel égtek a lámpák, a kód lassan szállingózott és sárba olvad a járdákon. Az élet mintha meghalkult volna ezeken a tompa, ködszagu utcákon, még a villamosok csengése is belefulladt ebbe a fojtott esti levegőbe. Buday sajnálkozva nézett végig a fáradtan hazarohanó embereken. Rabok, gon-

dolta magában, huzzák az igát, de én? Én egy szerencsés ember vagyok, aki... holnap nyerni fogok, egy nagyobbszázat fogok nyerni. Tíz-ezret, talán, öt-ezret, de elég lesz egyelőre ezer is. Ezer pengő, ennyit kell nyerni és fogok is nyerni, — határozott saját sorsa felett, miközben megállt egy sorsjegyzület előtt. Az üzlet kirakatába nagy-nagy kerék forgott kisérteties lassúsággal, azután megállt hirtelen egy számmal. „Ez az ön szerencsés száma!” — világlott ki felette a felírás. „Huzás holnap!” Jól megnézte a számat. Nyolcvanezernégy száz kettő. Nyolc, nulla, négy, nulla, kettő. Egész érdekes! Nyolc fele négy, fele kettő. Hát persze, hogy nyerni fog!

— Még pedig holnap és ezer pengőt. — Mikor kijött a sorsjegyzületből, valahogy úgy érezte magát, mintha lerázta volna magáról a hétköznapiakat, melyek mint kis pócák tapadtak az idegeire. Többnek érezte magát, gazdagabbnak a gazdag emberekkel: szerencsésnek. Egy világosabb kirakat ablakának fényében megnézte magát. Nem volt valami díszes az öltözéke, egy kissé már kopott és szürke, a cipő kitaposott, pedig holnap már... Eh, mit fog ő most várni holnapig, megveszi most rögtön a régevénygött dolgokat, a számlát majd holnap kifizeti. A nyereségből. Váltót ad róla, holnap lejárattal, mert nyerni fog, az biztos.

Gyorsan összevásárolt mindent, ami kellett. Az asszonynek egy kis kalapot, selymesfényű, lágytapintású harisnyákat; magának is egy kalapot, egy szép ruhát, (mert már nem tudott elmenni sehová), nehéz selymnyakkendőket. Mindent, ami hamarjában kellett — előlegnek a szerencsésjéért.

— A számla, — tolta eléje a mély alázaival hajlongó segéd a számlát. — Küldjék holnap a lakásomra, intézkedett Buday és aláírta a kötelezően: fizetendő hatszáznyolcvan pengőt.

Hazafelé menet eszébe jutott Polykrates meséje. Most ő is kihívta szerencsésjét. Holnap nyerni fog. Legalább ezer pengőt.

Másnap már alig várta az újságok déli kiadását. Gyorsan végigfutotta a nyeremenylistát. Nyolcvanezer... négy száz... nyolc! Ez nem az... tizenegyszer... ez se... Hát mi lesz? Mégegyszer átrohant a számjegyeken. Hisz neki nyerni kell, legalább ezer pengőt. Nyolcvanezer négy száz... nyolc... tiz... nem nyert.

— Hudák! Nem nyertem! — kiáltott oda az izgalomtól remegve várakozó Hudáknak. — Kelltet nekem szerencse, most miből fizetem ki a hatszáz pengőt? Mi? Aláírtam a váltót! Hisz én egy szerencsés ember vagyok!

A hivataloszolgá két borítékot tett eléje. Az egyikben a rendes havi fizetése volt. És a másikban? Elgondolkozva vágta fel a borítékot, melyen a cég levélpapírja az állt... hogy a vállalat... a nehéz gazdasági viszonyok miatt... sajnos... kénytelen az Ön állását felmondani és a felmondási idő alatti szolgálattól eltekinteni. Végkielégítésének és törvényes felmondási idejére járó illetményeinek összegét: nyolcszázhuszonegy pengő huzás fillért a pénztárunknál átveheti. Kiváló tisztelettel: egy pár olvashatatlan aláírás és pecsét.

Buday még délután kifizette a számlát, még egy pengő borraalót is adott a gyerekeknek.

Másnap délelőtt a délelőtti nap gyönyörű fényében lement a Váci-utca, egy kicsit sétálni, körülnézni, mint a jómódu urak szoktak. Elegáns ruhában, frissen borotváltan rőtta a járdát, csak úgy, mint a gondatlanok, megállt a kirakatok előtt, nézelődött, mikor a sarkon Hudák fordult

be. Valami bankba szaladt, kimutatásért.

— Na, látja Buday, — köszöntötte Hudák és belékarolt — mindig mondtam én magának, hogy maga szerencsés ember!

— Én szerencsés ember vagyok! — mosolygta maga elé fanyar ízzel a száján és megigazítva szép selymnyakkendőjét, belevegült a gondatlanul sétálók közé...

A mi költőink

A mi csikóknak...

A mi csikóknak aranyat nyert Szege-den; A járását faj de nagyon szeretem! Bérlo ur is bevitte hat lovát, De mikor a vizsga megvolt, Szidta a szent Jehovát.

Bérlo urnak van az arcán négy ablak, De nem tudja, hogy az ostor nem abrak.

Csettintek én a nyelvemmel, a pejem Ugy repül mint a gondolat, Ha úzi a szerelem.

Nyerget kötök nemcsak a hátára, Ugy repülök kis angyalom láttára. Náluk is majd díjat adnak ő bennem, Boldog lenne bérlo ur is, Oly szép díja, ha lenne.

TÓTH ISTVÁN
(Léva)

Lehull a...

Lehull a gyümölcs a Fáról, ha megérik. Férjhez megy a leány, Ha kezét megkérk. Hej, de azt nem tudja Senki se előre, Hogy milyen asszonyka Válik majd bédle...

Ez így volt s így is lesz. Mig a világ meglesz. Leányzsv s legényszsv Kell a szerelemhez. De jól nézzük meg, kit Viszünk az oltárhoz, Aztán nem köthetjük Am a kapufához...

REMÉNYI FERENC
(Mátrászöllös)

En már nem hiszek senkinek.

Beszélhetnek hozzám cseggön mézesen. Nem hallom szavát senkinek. Lelkemnek nem kell több könyörgés, Nekem már nincs hitem!... Minek?

Eddig szívem mindenkié volt. Szív szívjóságot áldozott. De nem kapott helyébe semmit: Mindig, mindig csatlakozott.

Volt néha, hogy meg is ölelték De hazug tűz sarkalta őket. Ha csókoltak: a csók hideg volt. Magam törtetek a főzőnek!

Mindemikben csalódtam eddig. A leltem mindig vesztett. Szivem már csak marad magamnak... En már nem hiszek senkinek!...

SZABÓ LAJOS (Budapest).

IGAZGYÖNGYÖK

A gyermek a jövő reménye. A gyermektől fejlődik az az utód, aki-hoz a nemzet és a család szakadatlan életét folytatja. Az anyák önfeláldozó szeretete áldja meg az élet legdrágább kincseivel emberi sorsunkat és nemzeti jövőnkönket.

Jobb távolról szeretni, mint közelről gyűlölni.

Aki nem tud nevetni ott, ahol mindenki nevet, attól félni kell.

Aki tüzet akar, annak a füstöt is el kell tűrnie.

Találja ki!

—OM = gyümölcs.
—A = leánynev.
EP = emberi szerv.
—T = megfejd.
—EA = ital.
—A = leánynev.
—A = méhek lakása.
E—A = leánynev.
—EN = nagyon öreg.
K—R = vesztéség.
HO = mindannyiunk feltett kincse.

A hiányzó betűket pótolva és felülről lefelé egybeolvastva, egy királynak nevének kapjuk.

A levelezőlapra irt megfajteseket a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-u. 24.) kell beküldeni, tiz napon belül. Elkésva érkező válaszokat nem vesznük figyelembe. Jutalom:

Néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megfajtest küldenek, előfizetőiborunk tagjai és előfizetési díj-határlékuk nincs

A *Találja ki!* eredményét a 40-ik számban tesszük közzé!

A 34-ik számban közölt rejtvény megfajtesse a következő:

A közzelt számok első királyunkkal, Szent Istvánnal állanak vonatkozásban; és pedig:

969 = születésének éve,

(A rejtvényben ez az évszám — sajtóhiba következtében — tévesen jelent meg, a válaszok elbírálásakor ezt természetesen figyelembe vettük.)

1000 = királyi koronáztatása,

1038 = halála,

1083 = szenté avatása.

Összesen mindössze 12 megfajtes érkeztet be; a három utóbbi évszám jelentőségét helyesen tiz előfizetőnk jelölte meg. *Jutalmat küldtünk*

Tóth Pál, Szarvas,

előfizetőnk címére, aki — helyes ér-zékkel megállapította, hogy az első számjegynek is a nagy királlyal kell összefüggenie.

Egy kis mosoly

A gazdag Kohn meghal és erőyesen kopogtat a mennyország kapuján. Az Ur odaküldi Szent Pétert, nézze meg, ki az? Szent Péter kinyitja az ajtót és megkérdi Kohntól:

— Mit akarsz?

— Be akarok menni.

— Hohó, aztán voltak-e jó cselekedeteid a földön?

— Hogyne. Egyszer találkoztam egy koldussal és adtam neki egy fillért.

— Aztán?

— Aztán egy más alkalommal egy másik koldusnak is adtam egy fillért. — Hát még mi jót tettél?

— Pár év mulva megint adtam egy koldusnak egy fillért.

— Szent Péter jelenti a dolgot az Urnak, mire az Ur így szól:

— Add vissza neki a három fillért és menjen a pokolba.

A nagyetkü Móríckától megkérdik, hogy ha felno, mi szeretne lenni?

— Vitriol! — mondja Móricka.

— Miért épp vitriol?

— Mert mondják, hogy az minden kereszttől eszi magát.

A kis Pista megnézi ujszülött testvérkéjét és így szól az anyjánhoz: — Mama, ennek az Ernőnek nincs haja.

— Persze, hogy nincs.

— De mama, ennek az Ernőnek nincs foga.

— Hát persze, hogy nincs.

— De mama, hogy lehattél ilyen ügyetlen, egy vén embert sóztak rád.

Mit kell tudni a Németországban levő magyar mezőgazdasági munkásoknak?

Az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda közleményei

Hazaérkezett németországi utjáról a csongrádmegyei főispán

Megírta a *Vasárnap*, hogy vitéz dr. Bonczos Miklós, Csongrád vármegye főispánja kiutazott Németországba, hogy meglátogassa a vármegyéből Németországba szegődött mezőgazdasági munkásokat, akiknek elvitte hozzátartozóik fényképeit is.

Vitéz dr. Bonczos Miklós főispán most hazaérkezett németországi utjáról és

a legnagyobb meglepéssel nyilatkozott az odakint tapasztaltakról. Különös örömmel állapította meg a főispán, hogy a

németországi munkaadók az esetek túlnyomó részében elégedettek a magyar munkásokkal, akik becsületet és elismerést szereztek maguknak és hazájuknak.

A főispán sok szeretettel és meleg-séggel emlékezett meg arról is, hogy a munkások szépen megünnepelték Szent István napját.

Vitéz dr. Bonczos Miklós főispán utja eredményéről beszámolt a belügyminiszternek és a földmivélségi miniszternek.

Németországban dolgozó magyar munkástevéinkhez!

A *VASÁRNAP* szerkesztősége a munkáscsoportoknak megküldött

előző lappeldányokhoz mellékelte egy kérdőlapot és egy megcímzett borítékot.

A szerkesztőség arra kérte a munkáscsoportokat, hogy a kérdőlapon helyet foglaló rovatokat pontosan és olvashatóan töltsék ki és a csatolt borítékban küldjék meg a szerkesztőség címére. Felhívásunk eredményesnek bizonyult; sorozatosan érkeznek a mintaszerűen kiállított kérdőlapok, azonban természetesen a túlnyomó többség még nem küldte be a munkástevérek címjegyzékét. Ismételten hangsúlyozzuk, hogy

a csoport valamennyi tagjának itthoni címére van szükségünk

egyrészt azért, hogy a pénztáta-

lás körüli kérdésködéseknel segítségére lehessünk az *Országos Központi Hitelszövetkezetnek*, — másrészt azért, hogy munkástevéinkkel a hazai kapcsolatot is megteremtjük. Azt szeretnénk ugyanis, hogy az a barátságos összeköttetés, amely a lap és munkálosaink között kialakult, idehaza se szakadjon meg és munkástevéink a *VASÁRNAP* hasábjairól értesüljenek majd a jövő évi külföldi munkás-szerződésekről is.

Nyomatékosan kérjük tehát munkástevéinket, hogy itthoni címüket mielőbb küldjék meg nekünk. A levélbélyeg árát a csoport tagjai osszák fel egymás között.

Testvéri üdvözléssel a

VASÁRNAP

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Németországi magyar munkások a Nemzeti Repülőalapért

A németországi *Zuruban* dolgozó magyar munkáscsoport, — talán véletlenül, talán szándékosan — pompásan összehangba hozta Szent István napjának ünnepi hangulatát a mai időkkel. Tudvalevő ugyanis, hogy a kormány Magyarországot főméltsóságu kormányzóknak hetvenedik születésnapja alkalmából „*Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap*” létesítését határozta el és a nemzet minden rétege, tehetségéhez mért áldozatot hoz a nemzeti ügy érdekében. Erről a nemes mozgalomról természetesen beszámolt a *Vasárnap* is.

A zurovi csoport tagjai, — alább felsoroljuk a dérek magyarok neveit, — éppen augusztus 20-iki kelettel az alábbi levelet intézték szerkesztőségünkhez:

Tekintetes Szerkesztőség!

Julius hó 3-iki számukból olvastuk ezen jelszót: „*Szárnyat a hazának!*” Hogy mi is hozzájárulhassunk ennek a szent célkitűzésnek a valóra váltásához, elhatároztuk, hogy miink, a Tiszafüredről Németországba vándorolt magyar testvérek is hozzájárulunk a Főméltsóságu Kormányzó ur Nemzeti Repülő-alapjához.

Kérjük a szerkesztőséget, hogy a mellékelt meghatalmazást az *Országos Központi Hitelszövetkezet*hez el-

juttatni sziveskedjék, hogy a hazafelé utbanlevő pénzünkbenl vonják le és juttassák megfelelő helyre a felajánlott összeget.

Örömmel tudatjuk, hogy kis csoportunknak hála Istennek nincs semmi baja, egymással a legnagyobb egyetértésben élünk és munkaadónk meglepődését is sikerült megszerez-nünk.

Hazafias üdvözléssel:

Takács György (2 márka)
Homonnai János (2 márka)
Varga János (2 márka)
Erdős György (2 márka)
Járdán János (2 márka)
Nagy Ernő (2 márka)
Tóth András (2 márka)

Kegyeletes megemlékezés a világháború hőseiről

A *Wustrauban* dolgozó magyar munkások nemes módját találták a Szent István-napja megünnepelésének. Ünnepegyükre a következő levélben számol be Németh Ferenc tolmács:

Isten ádd meg a magyart!

Mélyen tisztelt Szerkesztőség! „Szent István hajnalán megdob-

bant a szívünk és gyótró fájdalmat éreztünk, amikor szép hazánkra gondoltunk, melyet ezer éven át meg-

védett a magyar ezernyi vesztélytől. De reménységgel tel el szívünk Szent Istvánra emlékezve és a magyar fel-támadásért imádkoztunk. És a nagy napon, Szent István halálának 900. évfordulóján, kegyelettel emlékeztünk meg német testvéreinkről, akik apáinkkal együtt harcoltak és hullat-páinkról vértük szép hazánkért és a nagy Németországiért 1914—18-ban.

Üzenetek

Ez a rovat mindenkit érdekel!

Antal János, Mittelhof: Csak örömmünket fejezzük ki afelett, hogy munkájuk becsülettel elvégzésével és a magyar testvéri szeretet kifejezésre juttatásával elismerést szereznek maguknak és nemzetüknek. Üdvözlét. — **Balucz Sándor, Schönfließ:** Nagyon helyesen járt el, amikor munkástársai előtt méltatta a magyarság szent ünnepeinek jelentőségét. Nagyon csodálkozunk azon az ünnepront munkástársán, aki kivonta magát az ünnepről. A levelet illetékes helyre továbbítottuk. — **Tisza Sándor és társai, Friedrichshof:** Mi a lapot rendszeresen kövessük; érdeklődjünk a munkaadónál, illetve a gazdasági irodában, hogy mikor hozza a posta a lapot és kérjük meg az illetékeseket, hogy az újságot megérkezése után nyomban adják át. — **Regelsbrunn magyar munkások:** Panaszlat illetékes helyre továbbítottuk. — **Fekete Miklós és a csoport munkálosai:** Ismételten köszöljük, hogy pénzreklamációkat csak abban az esetben intéztek el, ha költék velünk pontosan, hogy mikor, milyen összeget és milyen itthoni címre utaltak át. Leveleikből, sajnos, ezek az adatok hiányoztak. — **Darabos Pál és Bartuzs András** Németországban dolgozó magyar munkásokat kéri **Hanka János, Ritterger Grosslibars, Post Loburg,** hogy írjanak neki. — **Bartus Lajos, Zarnekow:** Nemes érzésekről tanuskodó levélét továbbítottuk a főtisztelendő urhoz. Szívvel köszöntjük **Bakos Sándor, Vince András és társai** által beküldött panaszt illetékes helyre továbbítottuk. — **Murányi Mihály és társai, Post Taulenrost:** A pótlás iránt irázunkat. — **Szalma Antal és társai, Boronin, Kreis Anklam Pommern:** A sündortfalvai főlegző urhoz intézett levéllet illetékes helyre továbbítottuk, a Vasárnapot pedig megindítottuk a csoport címére. Miért nem írt már előbb nekünk a lap megküldése iránt? A *Vasárnapban* ísmételten megírtuk, hogy minden Németországban dolgozó magyar munkásnak havonta 5 kg. magyar szalonát lehet rendelnie a Hangya németországi kirendeltségénél. A címe: *Transdanubia, Berlin, Brückenallee 56.* A szalonka kg-ja 1 márka 45 pf. — **Sullies János, Lidershof:** A lapot megindítottuk. — **Hajdu János Borodin:** A Nemzeti Munkaközvetítő gyulai titkárhoz intézett sorait illetékes helyre továbbítottuk. — **Korpás Lajos és társai, Boizenburg:** Örülünk, hogy jól érzik magukat. A pénzt, Magyarországra érkezése után, 3—5 napon belül kifizeti a címzeteknek az *Országos Központi Hitelszövetkezet*. — **Csala Károly és társai, Bergsoll:** Izgó örömmel olvastuk szent-istvánnap ünnepesükről szóló beszámolóját; helyesen jártak el, hogy a magukkal emberségesen eljáró munkaadó érdekeit is szem előtt tartva, hozzájárultak az ünnepegy elhalasztásához, viszont a földbírtokos is elismeréreméltóan viselkedett, amikor pompás mulatságot rendezett a magyar munkások tiszteletére. Magyar szívvel köszöntjük mindannyiukat. — **Cinkotai Mariska és társai, Hohenwartenberg:** Üdvözléteket köszönjük és őszinte jókívánságokkal viszonozzuk. A használatba vett ruhameleket bizonyára hazahozhatják. —

Vettünk egy huszmárkás koszort, amelyet a magyar nemzeti szalaggal ékesítettünk. A koszort elhelyeztük a wustrai Hősök szobrán.

Az emlékműnél elénekeltük könnyes szemmel a *Himnust* és az „*Ich hatte einen Kameraden*” című éneket minden magyar testvér nevében, mert

*Hiszünk egy Istenben,
Hiszünk egy hazában,
Hiszünk egy isteni örök igazság-*

*ban,
Hiszünk Magyarország feltámadásában. Amen.*

Fekete Ferenc tolmács (Kőszeg, Vas megye), Kovács György és neje, Szkala János, Szkala Rózi, Lévai János és Szolga Mária (Battonya), Kávai László és neje (Csanádpalota), Tóth Lászlóné és Várad Erzsébet (Kisszekeres).“

Méhész József, Müncheberg: A lapot megindítottuk. — **Katona Ferenc és Ferencné, Szabó Péter és öz. Molidorné, Trampe:** Az eddig beérkezett összegeket az *Országos Központi Hitelszövetkezet* a makói Hitelszövetkezethez továbbította, ahol azokat letétként kezelik. Fejenként eddig 105—105 márkás takarékbetétek gyűlt össze szeptember 2-ig. A kiüldött többi összeg bizonyára utban van még. — **Megeri István, Sperenvalde:** Birt Gábor részére a dobozi Hitelszövetkezethez július 29-én kiküldtek 140 márkát. — **Furár Mihály, Tarnow:** Mivel a német átalutó levélben azt írták, hogy a pénzt a szarvasi hitelszövetkezetbe, takarékbetétként utalják át, az OKH így intézkedett augusztus 4-én. Reklamációja alapján a helyesbítés érdekében intézkedés történt. — **Makra János, Hammerleben:** Múlt évi 46 márkás küldeményére vonatkozó reklamációját csak abban az esetben lehet elintézni, ha megírja pontosan, hogy hol, mikor és kinek a címére adta fel a kérdéses 46 márkás összeget. — **Varga Julianna, Kitzendorf:** Leveleiből látjuk, hogy még mindig vannak olyan csapatok, ahol egrenetlenkedés van. Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy csak békés megértéssel vitelük ügyüket előbbre és az időbenben csak úgy boldogulhatnak, ha mindnyájan megértik egymást. Legyenek egymás iránt türelmesek és ligyéltek meg, sokkal könnyebb lesz soruk is. Ezután kérjük Önt, legyen nyugodt, kíméljéskül az ügyet. — **Klas Pál és társai, Blössen:** Szeretettel olvastuk nagyon szép beszámolóját, amelyet legközelebb közölni is fogunk az újságban. Nagyon örülünk annak, hogy az Inspektor ur is írt nekünk az ünnepegytől. *Tolmácsoljunk neki is meleg köszöneteket.* — **Hajdu Józsefné, Götzdorf:** Öszinte megindulással olvastuk sorait, amelyekben közli, hogy súlyos operációknak kellett magát áldvetnie és emiatt semmit sem tudott keresetéből juttatni, írthón nehézt viszonyok között lévő családlja számára. Annak a kérésének, hogy az érdekében gyűjtést indítsunk a magyar munkástevérek körében, még szem tehettünk eleget. Kérje azonban meg akár a csoportvezetőt, vagy éppen tolmácsüjfelét, bizonyára meg fogja érteni helyzetét és iparkodni fog segítségére lenni a munkástevéreikhez. Ezt a felhívást, ha beküldik hozzánk, szívesen közöljük a „*Vasárnapban* és reméljük, hogy eredményes is lesz a kérésnek. — **Linstowi csoport (Tokai István):** Leveletük illetékes helyre továbbítottuk. Mint már ísmételten megírtuk, a pénz hazaküldésének az a módja, hogy havonta minden munkás 35 márkát küldhet haza, még pedig úgy, hogy a pénzt a munkaadónak kell átadni, elismerésny ellenében, aki azt azután továbbítja Magyarországra, az *Országos Központi Hitelszövetkezet*hez, amely továbbítja a címzetthez. A tolmácsnak pedig kötelessége, hogy a pénzhazaküldés körül és a munkaadóval előforduló minden ügyben segítségükre legyen. Ha komoly panaszra van okuk, forduljanak esetleg a szomszédos csoport tolmácsának közbéjétével a legközelebbi Arbeitsamt-hoz.

KIADÓTULAJDONOS:
„FALU” MAGYAR GAZDA
ÉS FÖLDMIVÉS SZÖVETSÉG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL.